

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2014/151
Karar Sayısı : 2014/147
Karar Günü : 2.10.2014
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İstanbul Anadolu 1. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 8.6.1949 günlü, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun, 22.6.1956 günlü, 6745 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen (mülga) 75. maddesinin Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Muhtaç durumda olması sebebiyle babasından kalma ölüm aylığı Emekli Sandığı tarafından kendisine ödenirken, Sosyal Sigortalar Kurumundan da emekli olan iştirakçinin, tarafına yersiz olarak yapılan ödemelerin icra yoluyla istenmesi işleminin iptali için açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

Kanun'un, 6745 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen (mülga) 75. maddesi şöyledir:

“Madde 75- Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına aylık bağlanır.

Evlenme dolayısıyla aylığı kesilmiş olanlardan sonradan boşanan veya dul kalanların da eski aylıkları bağlanarak ödenir.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebiyle aylık bağlanmamış kız çocuklarından bilahare boşanan veya dul kalanlara da bu tarihleri takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci madde gereğince ölüm tarihinde müstahak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda; bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle gerekirse düzeltme yapılır.”

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ömer DURAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralı ve dayanan Anayasa kuralı ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, Kanun'un, 6745 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen (mülga) 75. maddesinin iptalini istemiştir.

İtiraza konu kural, sandık iştirakçisi olanlardan ölenlerin evli olmayan kız çocuklarına aylık bağlanacağını, evlilik dolayısıyla aylığı kesilenlerden sonradan boşanan veya dul kalanların da eski aylıklarının tekrar bağlanacağını, ölüm tarihinde evli olmaları sebebiyle aylık bağlanmamış kız çocuklarından daha sonra boşanan veya dul kalanlara da bu tarihleri takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanacağını ve son olarak daha önceden ölüm tarihinde hak sahibi olan dul ve yetimlere bağlanacak olan aylıklarda yeni çocuk da göz önüne alınmak suretiyle gerekirse yeniden hesaplama yapılacağını düzenlemektedir.

Bakılmakta olan davada davalıdan, kendisine daha önceden muhtaç durumda bulunması nedeniyle bağlanmış olan babasından kalma ölüm aylığının sonradan çalışmaya başlaması ve Sosyal Sigortalar Kurumundan da emekli olması nedeniyle muhtaçlık durumundan çıktığı bu nedenle de sandık tarafından ödenmekte olan aylığın geriye dönük olarak istemi söz konusudur. Dolayısıyla kuralın, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Bu nedenle başvurunun, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

8.6.1949 günlü, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun, 22.6.1956 günlü, 6745 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen (mülga) 75. maddesinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu maddeye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 2.10.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Esas Sayısı : 2014/151
Karar Sayısı : 2014/147

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN